

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
EMINESCU, MIHAI

Poezii / Mihai Eminescu. - București : Art, 2023
ISBN 978-630-321-258-6

821.135.1-1

© Editura Art, 2023, pentru prezenta ediție

MIHAI EMINESCU

POEZII

Tabel cronologic de Al. Piru

EDITURA
ART

UN FARMEC TRIST ȘI NENȚELES

Un farmec trist și nențeles
 Puterea mea o leagă,
 Și cu nimic nu m-am ales
 Din viața mea întregă.

E un luceafăr răsărit
 Din negura uitării,
 Dând orizon nemărginit
 Singurătății mării.

Îngălbenit rămâne-n veci
 Și-i e aproape stinsul,
 Când ale apei valuri reci
 Călătoresc cu dânsul.

Cu-atâtea tainici rugăminți,
 Cu-atâtea calde șoapte,
 Cu-atâtea lacrimi fierbinți,
 Vărsate zi și noapte,

I te-ai rugat: dorul nespus
 Din suflet să-ți alunge,
 Dar el se nălță tot mai sus
 Ca să nu-l poți ajunge.

Va rămânea necunoscut
 Și va luci departe
 Căci luminează din trecut
 Iubirii celei moarte

Și se aprinde pe-orizon
 Pustiu de mări și stepe
 Și a lui farmec monoton
 M-a-nvins fără-a-l pricepe.

CUPRINS

<i>Tabel cronologic</i>	4
POEZII PUBLICATE ÎN TIMPUL VIETII	
La mormântul lui Aron Pumnul.....	13
De-aș avea.....	14
O călărire în zori.....	15
Din străinătate.....	18
La Bucovina	20
Speranța	22
Misterele nopții.....	24
Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie	26
La Heliade	27
La o artistă.....	28
Amorul unei marmure	30
Junii corupți.....	32
Amicului F. I.	35
La moartea Principelui Știrbey	37
Venere și madonă	38
Epigonii	40
Mortua Est!	44
Înger de pază	47
Noaptea.....	48
Egiptul	49
Cugetările sârmanului Dionis	52
Înger și demon	55
Floare albastră	59
Împărat și proletar.....	61
Făt-frumos din tei	68
Melancolie	71
Crăiasa din povești	73
Lacul.....	74
Dorința.....	75
Călin (<i>file din poveste</i>).....	76
Strigoii	84
Povestea codrului.....	94

Povestea teiului.....	96
Singurătate.....	99
Departate sunt de tine.....	101
Pajul cupidon.....	102
O, rămâi.....	104
Pe aceeași ulicioară.....	105
De câte ori, iubito.....	107
Rugăciunea unui dac.....	108
Atât de fragedă.....	110
Sonete.....	112
Freamăt de codru.....	114
Revedere.....	116
Foaia veștedă (<i>după N. Lenau</i>).....	118
Despărțire.....	119
O, mamă.....	121
Scrisoarea I.....	122
Scrisoarea II.....	127
Scrisoarea III.....	130
Scrisoarea IV.....	138
Scrisoarea V.....	143
Mănușa (<i>după Fr. Schiller</i>).....	147
Luceafărul.....	149
S-a dus amorul.....	162
Când amintirile.....	164
Adio.....	165
Ce e amorul?.....	167
Pe lângă plopii fără soț.....	168
Și dacă.....	170
Glossă.....	171
Odă (<i>în metru antic</i>).....	174
Iubind în taină.....	175
Trecut-au anii.....	176
Veneția.....	177
Se bate miezul nopții.....	178
Cu mâne zilele-ți adaogi.....	179
Peste vârfuri.....	181
Somnoroase păsărele.....	182
De-or trece anii.....	183
Lasă-ți lumea.....	184
Te duci.....	186
Din valurile vremii.....	188
Ce te legeni.....	189

La mijloc de codru.....	190
Mai am un singur dor.....	191
De-oi adormi... (<i>variantă</i>).....	193
Nu voi mormânt bogat (<i>variantă</i>).....	195
Iar când voi fi pământ (<i>variantă</i>).....	197
Criticilor mei.....	199
Diana.....	200
Din noaptea.....	201
Sara pe deal.....	202
Nu mă înțelegi.....	203
La steaua.....	204
De ce nu-mi vii.....	205
Kamadeva.....	206

POEZII POSTUME

Copii eram noi amândoi.....	209
Odin și poetul.....	212
Memento mori (<i>Panorama deșertăciunilor</i>).....	219
Povestea magului călător în stele.....	258
De vorbiți mă fac că n-aud.....	284
Pierdută pentru mine, zâmbind prin lume treci!.....	285
Icoană și privaz.....	289
Eu nu cred nici în Iehova.....	294
Fiind băiet păduri cutreieram.....	295
Răsași asupra mea.....	296
Noi amândoi avem același dascăl.....	297
Ce suflet trist.....	298
Sarmis.....	300
Gemenii.....	303
Un farmec trist și nențeles.....	312

LA MORMÂNTUL LUI ARON PUMNUL

Îmbracă-te în doliu, frumoasă Bucovină,
Cu cipru verde-ncinge antică fruntea ta;
C-acuma din pleiada-ți auroasă și senină
Se stinse un luceafăr, se stinse o lumină,
Se stinse-o dalbă stea!

Metalica, vibrânda a clopotelor jale
Vuieste în cadență și sună întristat;
Căci, ah! geniul mare al deșteptării tale
Păși, se duse-acuma pe-a nemuririi cale
Și-n urmă-i ne-a lăsat!

Te-ai dus, te-ai dus din lume, o, geniu nalt și mare,
Colò unde te-așteaptă toți îngerii în cor,
Ce-ntoană, tainic, dulce a sferelor cântare
Și-ți împletesc ghirlande, cununi mirositoare,
Cununi de albe flori!

Te plânge Bucovina, te plânge-n voce tare,
Te plânge-n tânguire și locul tău natal;
Căci umbra ta măreață și falnica-i zburare
O urmă-ncet cu ochiul în tristă lăcrimare
Ce-i simț național!

Urmeze încă-n cale-ți și lacrima duioasă,
Ce junii toți o varsă pe trist mormântul tău,
Urmeze-ți ea prin zboru-ți în cânturi tânguioase,
În cânturi răsunânde, suspine-armonioase,
Colò, în Eliseu!...

(1866, 12 / 24 ianuarie)

DE-AȘ AVEA...

De-aș avea și eu o floare
Mândră, dulce, răpitoare,
Ca și florile din mai,
Fiice dulce a unui plai,
Plai râzând cu iarbă verde,
Ce se leagănă, se pierde,
Undoind încetișor,
Șoptind șoapte de amor;

De-aș avea o floricică
Gingașă și tinerică,
Ca și floarea crinului,
Alb ca neaua sânelui,
Amalgam de-o roz-albie
Și de una purpurie,
Cântând vesel și ușor,
Șoptind șoapte de amor;

De-aș avea o porumbiță
Cu chip alb de copilă,
Copiliță blândișoară
Ca o zi de primăvară,
Câtu-ți ține ziulița
I-aș cânta doina, doinița,
I-aș cânta-o-ncetișor,
Șoptind șoapte de amor.

(1866, 27 februarie / 9 martie)

O CĂLĂRIRE ÎN ZORI

A nopții gigantică umbră ușoară,
Purtată de vânt,
Se-ncovoiaie tainic, se leagănă, zboară
Din aripi bătând.

Roz-alb-auroră, cu bucle de aur
Sclipinde-n rubin,
Revarsă din ochii-i de lacrimi tezaur
Pe-al florilor sân;

Răspânde suflarea narciselor albe
Balsamu-i divin,
Și Chloris din roze își pune la salbe
Pe fruntea-i de crin;

Iar râul suspină de blânda-i durere
Poetic murmur,
Pe-oglindea-i de unde răsfrânge-n tăcere
Fantastic purpur;

Și pasărea cântă suspine-imitândă
Un cântec de-amor,
Ecou-i răspunde cu vocea-i viuindă
La plânsu-i de dor.

Pe câmp se văd două ființe ușoare
Săltânde pe-un cal,
Pe care le-ncinge de flutură-n boare
Subțire voal;

Ca Eol, ce zboară prin valuri și țipă,
Fugarul ușor
Nechează, s-aruncă de spintecă-n pripă
Al negurei flor,

O dalbă fecioară adoarme pe sânul
De-un june frumos,
Astfel cum dormită oftarea, suspinul
În cântul duios;

Iar talia-i naltă, gingașă, subțire
Se mlădie-n vânt,
Și negrele-i bucle ondoală-n zefire,
Sclipesc fluturând.

I-adoarme pe sânu-i, se leagănă-n brațe
În tandre visări;
Pe când ca profume pe blânda ei față
Plutesc sărutări.

Iar aeru-n munte, în vale vibrează
De tainice oftări;
Căci junele astfel din pieptu-i oftează
În dalbe cântări:

„Ah! ascultă, mândruliță,
Drăguliță,
Șoapta-mi blândă de amor,
Să-ți cânt dulce, dulce tainic,
Cântul jalnic
Ce-ți cântam adeseori.

De-ai fi, dragă, zefir dulce,
Care duce
Cu-al său murmur frunze, flori,
Aș fi frunză, aș fi floare,
Aș zburare
Pe-al tău sân gemând de dor;

De-ai fi noapte,-aș fi lumină,
Blândă, lină,
Te-aș cuprinde c-un suspin;
Și în nunta de iubire,
În unire,
Naște-am zorii de rubin;

De-aș fi, mândră, râșorul,
Care dorul
Și-l confie câmpului,
Ți-aș spăla c-o sărutare,
Murmurare,
Crinii albi ai sânului!”

Ca Eol, ce zboară prin valuri și țipă,
Fugarul ușor
Nechează, s-aruncă de spintecă-n pripă
Al negurei flor;

Vergina îl strânge pe-amantu-i mai tare
La sânu-i de crin,
Și fața-și ascunde l-a lui sărutare
În păr ebenin.

Iar Eco își râde de blândețe plângeri,
De junii amanți,
Și râul repetă ca cântul de îngeri
În repede danț:

„De-aș fi, mândră, râșorul,
Care dorul
Și-l confie câmpului,
Ți-aș spăla c-o sărutare,
Murmurare,
Crinii albi ai sânului!”

(1866, 15 / 27 mai)

DIN STRĂINĂTATE

Când tot se-nvesește, când toți aci se-ncântă,
Când toți își au plăcerea și zile fără nori,
Un suflet numai plânge, în doru-i se avântă
L-a patriei dulci plaiuri, la câmpii-i rătători.

Și inima aceea, ce geme de durere,
Și sufletul acela, ce cântă amorțit,
E inima mea tristă, ce n-are mângâiere,
E sufletu-mi, ce arde de dor nemărginit.

Aș vrea să văd acuma natala mea vâlcioară
Scăldată în cristalul părăului de-argint,
Să văd ce eu atâta iubeam odinioară:
A codrului tenebră, poetic labirint;

Să mai salut o dată colibele din vale,
Dorminde cu un aer de pace, liniștiri,
Ce respirau în taină plăceri mai naturale,
Visări misterioase, poetice șoptiri.

Aș vrea să am o casă tăcută, mititică,
În valea mea natală, ce undula în flori,
Să tot privesc la munte în sus cum se ridică,
Pierzându-și a sa frunte în negură și nori.

Să mai privesc o dată câmpia-nfloritoare,
Ce zilele-mi copile și albe le-a țesut,
Ce auzi odată copila-mi murmurare,
Ce jocurile-mi june, zburdarea mi-a văzut.

Melodica șoptire a râului, ce geme,
Concertul, ce-l întoană al păsărilor cor,
Cântarea în cadență a frunzelor, ce freme,
Născut-acolo-n mine șoptiri de-un gingaș dor.

Da! Da! Aș fi ferice de-aș fi încă o dată
În patria-mi iubită, în locul meu natal,
Să pot a binezice cu mintea-nflăcărată
Visările juniei, visări de-un ideal.

Chiar moartea, ce răspânde teroare-n omenire,
Prin vinele vibrânde ghețoasele-i fiori,
Acolo m-ar adoarme în dulce liniștire,
În visuri fericite m-ar duce către nori.

(1866, 17 / 29 iulie)

LA BUCOVINA

N-oi uita vreodată, dulce Bucovină,
Geniu-ți romantic, munții în lumină,
Văile în flori,
Râuri resăltânde printre stânce nante,
Apele lucinde-n dalbe diamante
Peste câmpii-n zori.

Ale sorții mele plângeri și surâse,
Îngânate-n cânturi, îngânate-n vise
Tainic și ușor,
Toate-mi trec prin gându-mi, trec pe dinainte,
Inima mi-o fură și cu dulci cuvinte
Îmi șoptesc de dor.

Numai lângă sânu-ți geniile rele,
Care îmi descântă firul vieții mele,
Parcă dormita;
Mă lăsară-n pace, ca să cânt în lume,
Să-mi visez o soartă mândră de-al meu nume
Și de steaua mea.

Când pe bolta brună tremură Selene,
Cu un pas melodic, cu un pas alene
Lin în calea sa,
Eol pe-a sa arpă blând răsunătoare
Cânt-a nopții dulce, mistică cântare,
Cânt din Valhala.

Atunci ca și silful, ce n-adoarme-n pace,
Inima îmi bate, bate, și nu tace,
Tremură ușor,
În fantazii mândre ea își face cale,
Peste munți cu codri, peste deal și vale
Mână al ei dor.

Mână doru-i tainic colo, înspre tine,
Ochiul îmi sclipește, genele-mi sunt pline,
Inima mi-e grea;
Astfel totdeauna, când gândesc la tine,
Sufletul mi-apasă nouri de suspine,
Bucovina mea!

(1866, 14 / 26 august)

SPERANȚA

Cum mângâie dulce, alină ușor
Speranța pe toți muritorii!
Tristețe, durere și lacrimi, amor
Azilul își află în sânul-i de dor
Și pier, cum de boare pier norii.

Precum călătorul, prin munți rătăcind,
Prin umbra pădurii cei dese,
La slaba lumină ce-o vede lucind
Aleargă purtat ca de vânt
Din noaptea pădurii de iese:

Așa și speranța – c-un licur ușor,
Cu slaba-i lumină pâlindă –
Animă-nc-o dată tremândul picior,
De uită de sarcini, de uită de nori,
Și unde o vede s-avântă.

La cel ce în carcere plânge amar
Și blestemă cerul și soarta,
La neagra-i durere îi pune hotar,
Făcând să-i apară în negru talar
A lumii parănimfă – moartea.

Și maicii ce strânge pruncuțu-i la sân,
Privirea de lacrimi plină,
Văzând cum geniile morții se-nclin
Pe fruntea-i copilă cu spasmuri și chin,
Speranța durerea i-alină.

Căci vede surăsu-i de grație plin
Și uită pericolul mare,
L-apleacă mai dulce la sânul-i de crin
Și fața-i umbrește cu păr ebenin,
La pieptu-i îl strânge mai tare.

Așa marinarii, pe mare umblând,
Izbiți de talazuri, furtune,
Izbiți de orcanul ghețos și urlând,
Speranța îi face de uită de vânt,
Și speră la timpuri mai bune.

Așa virtușii murind nu desper,
Speranța-a lor frunte-nșenină,
Speranța cea dulce de plată în cer,
Și face de uită de-a morții dureri,
Pleoapele-n pace le-nchină.

Cum mângâie dulce, alină ușor
Speranța pe toți muritorii!
Tristețe, durere și lacrimi, amor
Azilul își află în sânul-i de dor
Și pier, cum de boare pier norii.

(1866, 11 / 23 septembrie)